

Instanța de fond: judecătoria Edineț (judecător: N. Bănărescu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (judecători: Iu. Grosu, A. Corcenco, D. Corolevski)

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ

01 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, în componența:

Președintele completului
judecători

Nicolae Clima
Svetlana Novac
Tatiana Vieru
Ion Corolevski
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Carosi Elena împotriva deciziei din data de 24 aprilie 2014 a Curții de Apel Bălți,

adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Carosi Elena împotriva Oficiului Stării Civile Edineț privind modificarea actelor stării civile,

c o n s t a t ă :

La data de 10 februarie 2014, Carosi Elena a depus cerere de chemare în judecată împotriva Oficiului Stării Civile Edineț cu privire la excluderea din rubrica ”tată” din certificatul de naștere a lui Paladi (Botnari) Eric, născut la 09.01.2004 a lui Botnari Roman. În motivarea acțiunii s-a indicat că, la data de 04 octombrie 2008 a fost încheiată căsătoria între Botnari (Carosi) Elena și Botnari Roman, care la data de 07 septembrie 2010 a fost desfăcută. Prin hotărârea din data de 25 octombrie 2010 a judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău, Botnari Roman a fost decăzut din drepturile părintești în privința copilului Botnari (Paladi) Eric, născut la 09.01.2004. Conform hotărârii judecătorești, Botnari Roman în cadrul ședinței de judecată a recunoscut acțiunea și a declarat că, nu este tatăl biologic al copilului. A mai indicat reclamanta că, pîrîtul nu poate fi tatăl biologic al copilului minor, deoarece acesta este născut la 09.01.2004, iar căsătoria cu Botnari Roman a fost încheiată ulterior, la data de 04.10.2008, copilul Botnari (Paladi) Eric fiind deja născut, iar în aceste circumstanțe consideră reclamanta că, nu este necesar contestarea paternității. De asemenea, a indicat reclamanta în cererea de chemare în judecată că, s-a adresat la OSC Edineț, pentru ai fi eliberat certificatul de naștere al copilului minor, cu datele despre tată excluse, la ce a primit refuz. Consideră reclamanta refuzul Oficiului Stării Civile Edineț ilegal și a solicitat obligarea Oficiului Stării Civile Edineț să excludă din certificatul de naștere a lui Paladi Eric, de la rubrica ”tată” pe Botnari Roman.

Prin hotărârea din 25 februarie 2014 a judecătoriei Edineț, cererea lui Carosi Elena către Oficiul Stării Civile Edineț privind obligarea Oficiului Stare Civilă Edineț de a exclude din rubrica „tată,, din certificatul de naștere al copilului minor Paladi Eric,

anterior Botnari Eric, născut la 09.01.2004 în or. Edineț, a lui Botnari Roman, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din data de 24 aprilie 2014 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de către Carosi Elena și menținută hotărîrea din 25 februarie 2014 a judecătoreiei Edineț.

La data de 13 iunie 2014 Carosi Elena a depus recurs împotriva deciziei din 24 aprilie 2014 a Curții de Apel Bălți. În motivarea recursului a indicat că, instanțele inferioare au aplicat eronat normele de drept material și procedural.

A mai indicat recurenta că, motivul de drept al acțiunii este art. 47 alin. 4 Cod familiei a RM ce prevede că, prezumția de paternitate a fostului soț poate fi înlăturată printr-o declarație a foștilor soți depusă personal. În cazul în care unul din ei nu se pot prezenta personal, declarația se autentifică notarial și se expediază la organul de stare civilă. A menționat recurenta că, noțiunea de prezumție poate fi interpretată ca recunoașterea unui fapt ca autentic pînă la proba contrară, și că, la materialele cauzei sînt dovezi autentice ce confirmă că, Botnari Roman nu este tatăl biologic al copilului minor Paladi Eric și nu este necesară contestarea paternității. Ca probă ce argumentează cele invocate servește și declarația autentificată notarial depusă de Botnari Roman, care este anexată la materialele cauzei.

De asemenea a indicat recurenta că, cererea comună din data de 23.10.2008 a soților Botnari cu privire la recunoașterea paternității copilului o confirmă și adevărește că, în prezența ei a fost întocmit acest act, însă efectele întocmirii ei nu i-au fost explicate. Astfel concluziile instanțelor ierarhic inferioare referitor la faptul că, pentru a-l exclude pe Botnari Roman din certificatul de naștere a copilului e nevoie de a contesta paternitatea nu este întemeiată. Recurenta consideră că, instanțele judecătorești urmau să aprecieze probele după intima lor convingere, bazîndu-se pe o cercetare multiaspectuală, completă și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, însă nu s-a atras atenția asupra probelor prezentate.

A mai indicat recurenta că, în conformitate cu art.49 alin.(3) lit.b) Codul familiei, nu au dreptul să conteste paternitatea persoana care a fost înscrisă drept tată al copilului în baza declarației comune a acestuia și a mamei copilului sau în baza declarației proprii, dacă în momentul depunerii acesteia știa că nu este tatăl firesc al copilului. Din prevederile normei materiale invocate rezultă că, recurenta, care cu certitudine știa la data de 23.10.2008 că, Botnari Roman nu este tatăl biologic al copilului minor, nu este în drept a contesta paternitatea copilului Paladi Eric, ceea ce este o concluzie greșită a instanțelor inferioare.

La fel a indicat recurenta că, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege de către o autoritate publică, prin-un act poate obține recunoașterea dreptului pretins. Refuzul de a recunoaște un drept prevăzut de lege, se asimilează actului administrativ ca fiind o manifestare unilaterală de voință, cu caracter individual, din partea autorității publice în vederea organizării, sau executării în concret a legii. Astfel, legea nr.100 din 24.06.2001 privind actele de stare civilă, publicată la data de 17.08.2001 în Monitorul Oficial Nr. 97-99, art.2 stipulează că, legislația privind actele de stare civilă se bazează pe principiile Codului civil și ale Codului familiei, precum și pe alte acte normative adoptate în conformitate cu aceasta. Conform art. 69 alin.2 lit.c) și lit.l) din Legea privind actele de stare civilă, temeiurile înscrierii

mențiunilor, în actele de naștere, și, după caz, în cele de căsătorie, de divorț sau de deces se înscriu mențiuni cu privire la modificările intervenite în starea civilă a persoanei, precum și alte mențiuni similare. Mențiunile, rectificările și completările respective în actele de stare civilă se înscriu pe baza hotărârii judecătorești privind contestarea recunoașterii sau tăgăduirea paternității ori privind excluderea dalelor din rubrica referitoare la tată din actul de naștere al copilului; hotărârii judecătorești privind modificarea, rectificarea, completarea sau anularea actului de stare civilă ori privind anularea mențiunilor de pe acesta.

A mai indicat recurenta că, soluția solicitată este în favoarea copilului Paladi Eric, ori aceasta s-a recăsătorit cu un cetățean străin, în cel mai scurt timp copilul minor va pleca să locuiască în Italia împreună cu recurenta. Întru luarea unor decizii referitor la educația, întreținerea lui pe teritoriul Italiei este necesar acordul ambilor părinți, înscriși în certificatul de naștere al copilului. Din aceste motive, indică recurenta, a acționat în judecată Oficiul Stare Civilă odată cu primirea refuzului, solicitând obligarea acestuia de a opera modificările dorite.

A mai indicat recurenta că, conform prevederilor naționale și internaționale drepturile copilului trebuie să prevaleze. Astfel, cele solicitate sunt în interesul copilului minor.

La data de 18.07.2014 intimatul a depus referință la cererea de recurs.

Analizând legalitatea actelor de dispoziție contestate, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, Colegiul va respinge recursul și va menține decizia din data de 24.04.2014 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din data de 25.02.2014 a judecătoriei Edineț din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445, alin.(1), lit.a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Conform materialelor dosarului s-a stabilit că, Botnari Roman și Botnari(Carosi)Elena s-au aflat în relații de căsătorie din data de 04.10.2008 pînă la data de 07.09.2010, cînd căsătoria acestora a fost desfăcută.(f.d.5)

De asemenea s-a stabilit conform materialelor dosarului că, la data de 09.01.2004 s-a născut copilul minor Paladi Eric.(f.d.7)

Colegiul reține că, în certificatul de naștere al copilului minor Palade Eric, la rubrica părinți sunt indicați respectiv recurenta și Botnari Roman.

La fel Colegiul reține că, conform materialelor dosarului, temei al înscrierii lui Botnari Roman în certificatul de naștere al copilului minor la rubrica ”tată”, a constituit acordul părților, fapt stabilit prin cererea lui Botnari Elena și Botnari Roman (f.d.32).

Careva acte ce ar înlătura paternitatea lui Botnari R. în privința copilului minor nu au fost prezentate instanțelor de judecată.

Referința recurente la declarația făcută de către Botnari R. prin care acesta indică la faptul că nu este tatăl biologic al copilului minor nu poate fi reținută, deoarece, conform art.49 Codul familiei, paternitatea poate fi contestată doar pe cale judecătorească și rezultînd din prevederile legale menționate se impune concluzia că unicul act care ar putea servi temei pentru a stabili paternitatea contrară celei indicate în certificatul de naștere al copilului este o hotărîre judecătorească. Un astfel de act de dispoziție al instanțelor de judecată la materialele cauzei nu a fost prezentat.

Argumentul recurenței la aplicabilitatea prevederilor art.47 alin.(4) Codul familiei, Colegiul îl respinge din următoarele considerente.

Conform art.47 alin.(1)-(4) Codul familiei, proveniența copilului de la mamă (maternitatea) se stabilește în baza documentelor care confirmă nașterea copilului de la mamă într-o instituție medicală. În cazul când copilul nu este născut într-o instituție medicală, maternitatea se stabilește pe baza documentelor medicale, a depozițiilor martorilor sau pe baza altor probe. Copilul născut din părinți căsătoriți ori în timp de 300 de zile din momentul desfacerii căsătoriei, declarării căsătoriei nule sau decesului soțului mamei copilului are ca tată pe soțul (fostul soț) al mamei, dacă nu a fost stabilit contrariul. Prezumția de paternitate a soțului (fostului soț) poate fi înlăturată printr-o declarație a soților (foștilor soți) depusă personal. În cazul în care soții (unul din ei) nu se pot prezenta personal, declarația se autentifică notarial și se expediază la organul de stare civilă.

Din prevederile legale menționate *supra* rezultă că la momentul stabilirii provenienței copilului și respectiv înscrierilor datelor despre părinți în actul de naștere al copilului, tatăl copilului se prezumă a fi soțul mamei. Această prezumție poate fi înlăturată însă, dar tot doar la momentul stabilirii provenienței copilului, printr-o declarație scrisă și nu ulterior.

Astfel, Colegiul menționează că pentru a înlătura prezumția de paternitate urmează a fi întrunite două condiții cumulativ:

- declarația de înlăturare a paternității să fie depusă de soți(foștii soți) personal;
- declarația urmează a fi depusă la momentul stabilirii paternității.

În speță însă, aceste condiții nu sunt întrunite, deoarece declarația prin care Botnari Roman a indicat la faptul că nu este tatăl biologic al copilului minor a fost depusă recent, adică nu la momentul, stabilirii provenienței copilului și respectiv prevederile art.47 alin.(4) Codul familiei nu pot fi aplicate la caz.

Dimpotrivă din materialele cauzei rezultă contrariul și anume că înscrierile privind tatăl copilului au fost făcute de către organul abilitat în baza cererii comune a lui Botnari Roman și Botnari Elena (f.d.32), fapt ce înlătură posibilitatea modificării înscrierilor în actul de naștere a copilului.

Aceste circumstanțe au fost stabilite și elucidate deplin de către instanțele de judecată inferioare care au apreciat în conformitate cu art.130 Cod de procedură civilă probele prezentate și au pronunțat soluții legale.

Este de menționat că instanțele de judecată corect au indicat că decăderea din drepturile părintești a lui Botnari Roman în privința copilului minor nu poate servi temei de modificare a înscrierilor din certificatul de naștere al copilului, deoarece o astfel de dispoziție nici nu se conține în hotărârea judecătorească.

În aceste circumstanțe, Colegiul va casa hotărârile instanțelor inferioare și va pronunța o nouă hotărâre privind admiterea cererii lui Carosi(Botnari)Elena.

În conformitate art. 445 alin.(1) lit.b) CPC, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Carosi Elena.

Se menține decizia din data de 24.04.2014 a Curții de Bălți și hotărârea din 25.02.2014 a judecătoriei Edineț în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Carosi Elena împotriva Oficiului Stării Civile Edineț privind modificarea actelor stării civile.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului

Nicolae Clima

judecători

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Ion Corolevschi

Oleg Sternioală